

Aldous HUXLEY
DIAVOLII
DIN LOUDUN

Traducere din limba engleză de Iulian Bocai

POLIROM
2023

Aldous Huxley, *The Devils of Loudun*

Copyright © 1952 by Aldous Huxley
All rights reserved

© 2023 by Editura POLIROM, pentru ediția în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: arderea pe rug a lui Urbain Grandier (Gabriel Legué, *Urbain Grandier et les possédées de Loudun: documents inédits de M. Charles Barbier*, Paris, Baschet, 1880)

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700505
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

HUXLEY, ALDOUS

Diavolii din Loudun / Aldous Huxley; trad. din lb. engleză de Iulian Bocai. – Iași: Polirom, 2023

ISBN 978-973-46-9238-5

I. Bocai, Iulian (trad.)

29

Printed in ROMANIA

Cuprins

Capitolul I.....	5
Capitolul II.....	50
Capitolul III.....	82
Capitolul IV.....	118
Capitolul V.....	152
Capitolul VI.....	173
Capitolul VII.....	195
Capitolul VIII.....	241
Capitolul IX.....	282
Capitolul X.....	320
Capitolul XI.....	347
Apendice.....	385
<i>Bibliografie</i>	403

Cu altă ocazie, unul dintre diavolii lui Jeanne a afirmat că trebuise să facă o scurtă călătorie la Paris ca să escorteze în regiunile infernale sufletul unui *procureur du Parlement* răposat de curând, care se numea dl Proust. Cercetările au arătat că nu existase niciodată un *procureur* pe nume Proust și că niciun *procureur* nu murise în ziua cu pricina.

În timpul procesului lui Grandier, un alt diavol de-al stareței a jurat pe împărtășanie că tratatele de magie ale lui Grandier erau ținute în casa lui Madeleine de Brou. S-a făcut o percheziție a casei. Nu s-au găsit cărți de magie – dar măcar Madeleine fusese speriată, umilită și insultată, iar asta era tot ce o interesa cu adevărat pe maica superioară.

În relatările acestei posedări, Surin recunoaște că adesea călugărițele picau testele percepțiilor extrasenzoriale puse la cale de magistrații examinatori sau organizate pentru edificarea și amuzamentul unor distinși turiști. Ca urmare a acestor eșecuri, mulți membri ai propriului ordin refuzau să creadă că ursulinele sufereau de altceva în afară de melancolie și *furor uterinus*. Surin precizează că aceia dintre colegii săi care erau sceptici nu stătuseră niciodată la Loudun mai mult de câteva zile la rând. Dar, la fel ca duhul lui Dumnezeu, și duhul răului suflă unde și când vrea. Ca să fii sigur că-l prinzi în acțiune, trebuie să fii de față, zi și noapte, luni de-a rândul. Fiind unul dintre exorciștii rezidenți, Surin afirmă că sora Jeanne îi citea în mod repetat gândurile înainte să le rostească. Ar fi într-adevăr surprinzător ca o isterică atât de sensibilă ca sora Jeanne să fi putut să trăiască aproape trei ani în mare intimitate cu un îndrumător spiritual foarte sensibil și el, cum era părintele Surin, fără să dezvolte vreun fel de *rapport* telepatic cu el. Dr. Ehrenwald¹ și alții au arătat că acest tip de *rapport* între

---

1. Vezi Jan Ehrenwald, doctor în medicină, *Telepathy and Medical Psychology*, New York, 1948.

doctor și pacient apare câteodată și în cursul tratamentului psihanalitic. Relația dintre demonizat și exorcist este probabil și mai intimă decât cea dintre psihiatru și nevrotic. Și să reținem că în acest caz particular exorcistul era obsedat de aceiași diavoli care o invadaseră pe penitenta sa.

Surin era astfel pe deplin convins că stareța putea să citească uneori gândurile celor din jurul ei. Dar, prin definiție dogmatică, oricine putea citi gândurile altcuiva era posedat de un diavol – sau fusese înzestrat cu o grație extraordinară. Ideea că percepțiile extrasenzoriale ar putea să fie o facultate firească, latentă în mintea multora și manifestă în mintea câtorva, nu pare să le fi trecut prin cap nicio clipă, nici lui, nici vreunuia dintre contemporanii sau predecesorii săi. Ori fenomenele de telepatie și de clarviziune nu existau, ori erau opera spiritelor, care – se putea presupune –, dacă nu cumva cel ce citea gândurile era în mod clar un sfânt, nu puteau să fie decât diavoli. Surin se abătea de la respectarea strictă a doctrinei într-un singur punct: credea că demonii puteau să citească gândurile direct, în timp ce teologii cu cea mai mare autoritate erau de părere că pot s-o facă doar indirect, trăgând concluzii de pe urma schimbărilor corporale care însoțesc gândurile.

În *Malleus Maleficarum* se afirmă, urmând cea mai credibilă autoritate, că diavolii nu pot poseda voința și înțelegerea, ci numai corpul și acele facultăți mentale care sunt cel mai strâns aliate cu acesta. În multe cazuri, diavolii nu posedă nici măcar tot corpul demonizatului, ci doar o mică parte a lui – un singur organ, niște oase, una sau două grupe de mușchi. Pillet de la Mesnardière, unul dintre doctorii personali ai lui Richelieu, ne-a lăsat o listă cu numele și sălașurile tuturor diavolilor care au luat parte la posedările din Loudun. Leviatan, ne spune el, ocupa centrul frunții stareței; Beherit sălășluia în stomacul ei; Balaam sub a doua coastă din dreapta; Isacaaron sub ultima coastă din stânga.

Eazaz și Caron sălășluiau sub inimă, respectiv în centrul frunții surorii Louise a lui Iisus. Sora Agnes de la Motte-Baracé îi avea pe Asmodeus sub inimă și pe Beherit în orificiul stomacului. Sora Claire de Saizilly găzduia șapte draci în corpul ei – Zabulon în frunte; Nephthali în brațul drept; Sans Fin, alias Grandier al Domniilor, sub a doua coastă din dreapta; Elymi într-o parte a stomacului; Dușmanul Fecioarei în gât; Verrine în tâmpla stânga și Concupiscenta, din ordinul heruvimilor, în coasta stângă. Sora Seraphica fusese vrăjită la burtă, printr-un strop de apă păzit de Baruch sau, când acesta lipsea, de Carreau. Sora Anne d'Escoubleau avea o frunză magică de dracilă în stomacul ei, păzită de Elymi, care păzea în același timp o prună purpurie în stomacul surorii ei. Printre demonizatele mirene, Elisabeth Blanchard avea un diavol la fiecare subțioară, precum și un altul care se numea Cărbune al Necurăteniei în fesa stângă. Alții sălășluiau sub buric, sub inimă și sub sfârcul stâng. Patru demoni ocupau corpul lui Françoise Filatreau – Ginillion în prozencefal; Jabel umbla prin toate părțile organismului; Buffetison sub buric; iar Coadă-de-Câine, din ordinul arhanghelilor, în stomac.

Diavolii ieșeau din multele lor conace din corpul victimelor, unul câte unul, pentru a acționa asupra umorilor, spiritelor, simțurilor și fanteziei. În felul acesta puteau influența mintea, deși nu puteau s-o posede. Voința este liberă și numai Dumnezeu poate privi în adâncul înțelegerii. De-aici rezulta că o persoană posedată n-ar fi putut să citească în mod direct gândurile alteia. Dacă diavolii păreau uneori să aibă percepții extrasenzoriale, asta se întâmpla pentru că erau atenți și deștepți și puteau astfel să deducă gândurile secrete ale unui om din comportamentul său.

Poate că au avut loc fenomene de percepție extrasenzorială la Loudun (Surin, în orice caz, era convins de asta). Dar, dacă au avut loc, ele s-au produs spontan și niciodată

în situațiile de testare gândite de avocații și medicii care investigau. Biserica spunea însă că diavolii puteau fi obligați de exorcist să facă ce le cere. Dacă, atunci când erau constrânși cum se cuvine, demonizații nu reușeau să dea dovadă de asemenea abilități în condițiile de testare, de aici rezulta, conform regulilor teologice și juridice, că nu erau posedați. Din păcate pentru Grandier și, de fapt, și pentru tot restul celor implicați, de data asta nimeni n-a respectat regulile.

Trecem acum de la criteriile mentale ale posedării la cele fizice. În ce privește levitația, diavolii surorii Jeanne indicaseră încă de la începutul ședințelor că exista, în pactul lor cu Grandier, un articol care interzicea toate plutirile supranaturale. Și, oricum, cei care voiau să vadă asemenea minuni dădeau dovadă de prea multă curiozitate, *nimia curiositas*, un lucru pe care *Deus* sigur *non volo*. Și cu toate că ea însăși nu susținuse niciodată că levitează, unii dintre simpatizanții ei susțineau cu încredere, împreună cu dl de Nion, că de câteva ori „maica superioară fusese ridicată de la pământ și suspendată în aer la o înălțime de 24 de inchi”. De Nion era o persoană onestă, care probabil credea ce spune. Dar asta nu ne arată decât de ce precauție extremă trebuie să dai dovadă atunci când e vorba să-i crezi pe credincioși.

Unele dintre celelalte călugărițe erau mai puțin prudente decât stareța lor. La începutul lui mai 1634, diavolul Eazaz a promis că o va ridica pe sora Louise a lui Iisus la trei picioare în aer. Ca să nu fie întrecut, Cerberus s-a oferit să facă același lucru pentru sora Catherine a Întâmpinării Domnului. Din păcate, niciuna dintre tinere n-a reușit să se ridice de la pământ. Ceva mai târziu, Beherit, care sălășluia în lingureaua surorii Agnes de la Motte-Baracé, a jurat că va face ca scufia lui Laubardemont să îi zboare acestuia de pe cap până sus, pe acoperișul capelei. O mulțime de

oameni s-au strâns să vadă miracolul. Nu s-a întâmplat nimic. După asta, toate cererile de levitație au fost respinse politicos.

Testele de putere fizică neobișnuită erau conduse de dr. Mark Duncan, medicul scoțian care era directorul colegiului protestant din Saumur. Prinzând-o de încheieturile mâinilor pe una dintre posedate, a văzut că o poate împiedica ușor să-l lovească sau să-i scape de sub control. După acest spectacol umilitor de slăbiciune diavolească, exorciștii s-au limitat la a-i invita pe sceptici să-și vâre degetele în gura cucernicelor măicuțe și să vadă dacă diavolii aveau să-i muște. Când Duncan și ceilalți au refuzat invitația, toți cei convinși au văzut în asta o recunoaștere a faptului că posedarea era reală.

Trebuie să fie evident din toate acestea că, dacă fenomenele de percepție extrasenzorială și efectele psihokinetice sunt, așa cum susținea Biserica Catolică, semne ale posedării diavolești (sau, dimpotrivă, grații extraordinare), atunci ursulinele din Loudun erau doar niște isterice care nu căzuseră nici în mâinile fiarei, nici ale Dumnezeuului celui viu, ci ale unei trupe de exorciști, toți superstițioși, toți însetați de faimă, iar unii deliberat necinstiți și răi cu bună știință.

În lipsa oricăror dovezi ale percepțiilor extrasenzoriale sau psihokinezie, exorciștii și simpatizanții lor erau obligați să recurgă la argumente și mai puțin convingătoare. Călugărițele, spuneau ei, trebuiau să fie posedate de diavoli, căci cum altfel puteai explica nerușinarea purtării lor, murdăria și lipsa de credință ce reieșeau din discuțiile cu ele? „În ce școală de derbedei și atei”, întreabă părintele Tranquille, „învățaseră să scoată pe gură asemenea obscenități și blasfemii?”. Aproape laudându-se, de Nion ne asigură că bunele măicuțe „foloseau expresii atât de murdare, că l-ar fi făcut de rușine și pe cel mai desfrânat bărbat, în timp ce faptele lor, atunci când se dezgoleau și îi invitau pe cei prezenți la comportamente obscene, i-ar fi uimit și pe locuitorii celui

mai ordinar bordel din ținut”¹. Cât despre blestemele și blasfemiile lor – acestea erau „atât de nemaiauzite, încât n-ar fi putut să-i treacă prin minte unui om”.

Câtă candoare! Dar vai, nu există oroare care să nu îi poată trece prin minte omului. „Știm ce suntem”, spune Ofelia, „dar nu știm ce se poate întâmpla cu noi”^{*}. Practic toți suntem capabili de practic orice. Iar acest lucru este adevărat chiar și în cazul persoanelor care au fost crescute în cea mai austeră moralitate. Ceea ce numim „inducție”

1. Când sora Claire a primit poruncă de la exorcist (ca test pentru percepțiile extrasenzoriale) să execute o comandă pe care un spectator i-o șoptise în secret altuia, ea a intrat în convulsii și s-a zvârcolit pe podea *relevant jupes et chemises, montrant ses parties les plus secrètes, sans honte, et se servant de mots lascifs. Ses gestes devinrent si grossiers que les témoins se cachaient la figure. Elle répétait, en s'... des mains, Venez donc, foutez-moi* [„ridicându-și fustele și cămășile, dezvelindu-și părțile cele mai tainice, fără rușine, și folosind cuvinte lascive. Gesturile ei au devenit atât de necuviincioase, încât martorii își acopereau fața. Repeta, în timp ce se... cu mâinile, «Hai, veniți, regulați-mă»”]. Cu altă ocazie, aceeași Claire de Sazilly *se trouva si fort tentée de coucher avec son grand ami, qu'elle disait être Grandier, qu'un jour s'étant approchée pour recevoir la Sainte Communion, elle se leva soudain et monta dans sa chambre, où, ayant été suivie par quelqu'une des Sœurs, elle fut vue avec un Crucifix dans la main, dont elle se préparait... L'honnêteté* (adaugă Aubin) *ne permet pas d'écrire les ordures de cet endroit* [„a fost atât de ispitită să se culce cu marele ei prieten, despre care zicea că era Grandier, încât într-o zi, când se apropiase ca să primească sfânta împărtășanie, s-a ridicat deodată și a urcat la ea în odaie, unde, urmărită fiind de una dintre măicuțe, a fost văzută cu un crucifix în mână, cu care se pregătea... Buna-cuviință nu îngăduie așternerea pe hârtie a mizeriilor din acel loc”].

* William Shakespeare, *Hamlet, prinț al Danemarcei*, actul IV, scena 5, traducere de Leon D. Levițchi și Dan Duțescu, în *Opere complete* 5, ediție îngrijită și comentarii de Leon D. Levițchi, note de Virgiliu Ștefănescu-Drăgănești, Univers, București, 1986, p. 402 (n.tr.).